

Referat

VI ER OGSÅ KIRKEN's 7. ordinære generalforsamling
søndag den 18. april 2010 kl. 15.00 - Flintholms Sogn Menighedssal

1. Formanden bød velkommen

2. Valg af stemmetællere.

To af de fremmødte medlemmer blev valgt.

3. Valg af dirigent

Martin Ghisler blev valgt

4. Formandens beretning.

Se Bilag A

Spørgsmål fra deltagerne:

Et medlem: Hvordan med de spørgsmål, vi har ønsket at diskutere med bispedømmet?
Kaare: Kozon kan ikke efterkomme vore ønsker, det er kun Rom, der kan. Jeg har haft Kozon til middag, og vi havde en god samtale.

Medlemmet: Biskoppen kunne vel imødekomme VEOK ved at optage os på listen over de katolske institutioner?

Kaare: Vi bad om det på mødet med biskoppen i 2007. Han ville dengang hverken sige ja eller nej, men foretrak at se tiden an. Jeg talte ikke med ham om det.

Et medlem takkede bestyrelsen for det store arbejde og den fine hjemmeside.

Et medlem: VEOK skal være forsigtig med at udtale sig, om årsagen til pædofili. Mange har gået i katolske skoler uden at have oplevet nogen form for krænkelse. VEOK bør nuancere sine udtalelser.

Kaare: Det gør vi bestemt også. Men når biskoppen, Daniel Nørgaard og flere andre så skråsikkert udtaler, at cølibat og pædofili ikke har noget med hinanden at gøre, må vi gøre opmærksom på, at så enkelt er det ikke. Mange udenlandske undersøgelser viser, at der er en forbindelse. Men det er også afhængig af, hvad vi forstår ved pædofili. Vi kan godt kalde et overgreb på en mindreårig, begået af en præst, for pædofili, men det er ikke ensbetydende med, at den pågældende præst har en sygelig seksualitet rettet mod børn. Det er også derfor, jeg ved flere lejligheder har sagt, at vi ikke kan fjerne problemet, men vi kan reducere antallet af misbrug betragteligt ved at ophæve cølibatet.

Et medlem: Vi kan ikke undgå pædofili i den katolske kirke, men sørge for at sagerne kommer frem, og at der bliver taget hånd om ofrene.

Et medlem: Ophævelse af det tvungne cølibat løser ikke problemet, alting har flere sider. Der intet i denne verden, der kun har én årsag.

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Et medlem: Man har sammenlignet grupper med grupper, dvs. antallet af overgreb begået af præster med antallet af overgreb begået af andre mænd. Man bør også sammenligne institutioner med institutioner. Den står 80 til 20 til de katolske institutioner, altså fire gange så mange overgreb begået på katolske institutioner end på andre institutioner.

Et medlem: Man bør undersøge de katolske skoler. Jeg kender flere tilfælde af seksuelle krænkelser. Man skal komme til bunds i disse sager.

Et medlem: Cølibatet blev indført pga. kirkens økonomi. De gifte præster er meget dyrere og eventuelt arvegods tilfaldt ikke kirken.

5. Godkendelse af regnskab for 2009.

Regnskabet blev godkendt.

6. Indkomne forslag

Ingen indkomne forslag.

7. Godkendelse af budget for 2010.

Budgettet blev godkendt.

8. Fastsættelse af kontingent for 2011

Bestyrelsen foreslag om uændret kontingent DKK 100 blev vedtaget

9. Valg af bestyrelsesmedlemmer og -suppleanter

Michael Sterll blev nyvalgt til bestyrelsen og afløser dermed Gitte Mondrup.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer var ikke på valg.

Suppleanterne Martin Ghisler og Kristine Fog-Morrissette blev genvalgt.

10. Valg af revisor og revisorsuppleant

Sebastian Horch og Martin Ghisler blev genvalgt.

11. Observatør status ved *European Network - Church on Move*

Jf Bilag A til indkaldelsen til generalforsamlingen.

Forsamlingen godkendte bestyrelsens ønske om, at VEOK anmoder om at få observatørstatus i EN.

12. Eventuelt

Et medlem: Omkring pædofilisager er det største problem pyramid hierarkiet i kirken. Jeg ser ikke tegn på, at den struktur vil kunne laves om.

Et medlem: Helligånden kan gøre meget. Det sidste koncil blev modarbejdet, men koncilet blev en realitet. Jeg er ikke så pessimistisk.

Et medlem: Jeg har valgt at forlade kirken.

Kaare: Hvis alle forlader kirken, så er der kun de konservative tilbage, og intet bliver ændret. Vi må blive og kæmpe for bedre forhold, herunder at ingen diskrimineres.

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Et medlem: Uforståeligt, at de skilte og gengifte nægtes adgang til nadveren. Kommunionen er en medalje for god opførsel. Det harmonerer dog dårligt med håndteringen af pædofile præster.

Et medlem: Vi er mange lægfolk i bunden i kirken. Vi skal tænke på, at vi har en økonomisk magt. Amerikanske bispedømmer er gået konkurs. Vi kunne bruge vores magt.

Et medlem: Jeg har meldt mig ud. Man kan ikke lave om på ritualerne, men godt forgribe sig på børn. I Malawi har de en meget stærk biskop, som har tilladt brug af kondomer. Han mødes jævnligt med paven i Rom.

Et medlem: Kan man sætte en tidsramme, for hvornår kirken er rensset for pædofiliskandaler. Det er en Pandoras æske, der er blevet åbnet. Rygterne flyver. Der er kun ganske få ofre, der hidtil har meldt sig. En hel del tør ikke komme frem.

Kaare: Overgreb på børn og unge er et universelt problem i kirken. Hvis paven var klog, indkaldte han til et koncil. Værdien af præsternes cølibat må diskuteres, bl.a. på grund af den store præstemangel. Benedikt er dog gammel og vil næppe træffe en beslutning, der vil binde hans efterfølger. En ny pave må indkalde til et koncil, så vi kan få fornyet kirken.

Et medlem: Jeg har udmeldt mig en gang, men indmeldt mig igen efter otte år, da jeg manglede et ståsted. Kirken er for mig som en familie. den er dum, men jeg kan ikke undvære den.

Et medlem: Kirkens problem er magtstrukturen. Hvordan kan man være med til at forandre den struktur? Hvordan kommer man til orde? Katolsk Orientering er et lukket land. Pressen er ikke interesseret i den katolske kirke, undtagen når der er skandaler.

Et medlem: Det er centralt, hvad der blev sagt om styreformen. Det er et gammelmandsvælde. Der er intet demokrati. Kirken er på middelalder niveau.

En deltager: Enhver er sin egen præst, biskop osv. Hvornår bliver vi kirke? Lægfolket bør slå sig sammen og protestere overfor biskoppen. Biskoppen har holdt møder med Opus Dei. Han vil, at det er Opus Dei, der skal styre Danmark.

En deltager: Vi er heldige med den pave. Han generer jøder, muslimer og nu er der pædofilisagerne. Alt sammen noget, der kan få pyramiden til at rokke.

Et medlem: Eneste chance er at ramme kirken på pengepungen. Almindelig argumentation er spildt.

Et medlem: Jeg havde lyst til at melde mig ud på grund af Nibler sagen. Umuligt at komme igennem hos Kozon. Han har fortalt usandheder. Jeg har som konsekvens skåret ned på mit kirkebidrag.

Et medlem: Kan man få en katolsk præst til at begrave sig, hvis man har meldt sig ud? Vi har et katolsk gravsted i familien.

Et medlem: Det kan man godt, jeg kender et tilfælde, hvor en katolsk præst gjorde det. (Ordstyreren forhindrede en fortsat diskussion om katolsk begravelse af folk, der har meldt sig ud af kirken. De to talere bad, om at dette blev ført til protokols).

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Et medlem: Paven burde trække sig pga. dårligt helbred.

Et medlem efterlyste VEOK's opfølgning på Hans Küngs åbne brev til biskopperne og den internationale VEOK- bevægelses nyformulerede krav til fornyelse i kirken.

Kaares slutbemærkninger:

Vi skal prøve at holde Kozon fast, så vi er sikre på, at der ikke flere sager i bispedømmet. Vi skal have undersøgt alt, så vi kan tro på vore ledere. Vi har ikke tillid til paven, kardinalerne eller biskopperne.

Det er godt at pressen holder kirken under opsyn.

Præsterne gør et stort arbejde. Det er ikke nemt at være præst.

Håber at kirken vil gå i dialog med samfundet.

Konflikten er mellem fortidens tro og nutidens videnskab. Der er sket et paradigmeskift fra en mytisk-religiøs forståelse af tilværelsen til et verdensbillede, baseret på naturvidenskaben. Kirkens ledere svigter ved ikke at komme med bud på, hvordan denne konflikt kan løses.

Desuden må vi have kirken demokratiseret. Menighederne skal være medbestemmende, når der skal ansættes præst. Repræsentanter for menighederne, de katolske organisationer og præsterne skal i samarbejde med Vatikanet udpege biskoppen. Det kunne ske ved at de præsenterede paven for tre kandidater, han kunne vælge imellem. Det gjorde man tidligere.

Mødet slut kl. 17.30

Referent: Monique Buch

Formandens beretning

Bilag A

1

Var året 2002 et annus horribilis for kirken i USA, var 2009 det for kirken i Irland, tegner 2010 sig til at blive det for kirken i Tyskland. Nu er vor egen kirke kommet med i den ikke særlig rosværdige klub af pædofilramte kirker. Behageligt er det bestemt ikke – hverken for vor biskop, vore præster eller for os almindelige katolikker. Overraskende er det dog ikke, at skandalen nu også kommer til os, for det ville være naivt at tro, at det kun var i udlandet, at præster og ordensfolk kunne finde på at krænke børn seksuelt. Heldigvis har vi hidtil kun hørt om få tilfælde, men ethvert tilfælde er et for meget.

Vor biskops første udmelding var bestemt ikke smart. Til hans undskyldning taler, at han vel blot fulgte de retningslinier, der var udstukket af Vatikanet. Men han burde have vidst bedre. Han kan ikke sige, at han ikke vil anmelde en præst til politiet, hvis han får kendskab til et tilfælde af pædofili, uden at det vil blive opfattet, som om han vil dække over den pågældendes forbrydelse. I hvert fald ikke når vi ved, at det er det, alle hans bispekolleger har gjort det i andre lande.

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Resultatet af hans udtalelse blev lidt af en mediestorm. Jeg har selv, som I ved, i den anledning haft flere indlæg i pressen, blevet interviewet af den ene journalist efter den anden og har optrådt på begge de to landsdækkende tv-kanaler. Jeg soler mig ikke i mediernes lys, som Torben Riis så hånlige skrev i sidste nummer af "Katolsk Orientering", tværtimod. Jeg er ligeså berørt af den triste situation som alle andre. Også jeg og alle i VEOK ville gerne have været disse sager foruden. Men jeg er da glad for, at jeg med min viden om kirken og med mine erfaringer som katolik kan være med til at yde et bidrag til forståelsen af den krise, kirken i Danmark så vel som internationalt befinder sig i.

Straks jeg hørte biskoppens udtalelser, sendte jeg ham en mail for at gøre ham opmærksom på, hvor uheldige de var. Andre har også rådgivet ham, og siden har han været på tilbagetog. Det kan vi kun være tilfredse med. Nu skal en af kirken uafhængig advokat granske de 16-20 sager, som hidtil er kendte. Helt fint. Men jeg er stadig en smule forvirret, for først hed det sig, at det var Københavns Politi, der skulle gennemgå sagerne. Skal begge parter nu uafhængig af hinanden se på dem? Jeg ved det ikke, men synes nok, at det er lidt underligt at lade politiet undersøge sager, der er forældede og derfor ikke kan føre til domfældelse? Det er vel ikke dets opgave?

Men er det nok at lade advokaten se på de kendte sager? Skal vi ikke have undersøgt problemet til bunds? Bør han ikke forsøge, så vidt det nu er muligt, at afdække omfanget af misbrugstilfælde? Lad os sige i de sidste 50 år. Ikke for at hænge afdøde præster ud, men fordi der stadig kan leve ofre, der har brug for hjælp. Bør katolske skoler ikke inddrages. Fra udlandet ved vi, at også ordenssøstre og lærere har forgrebet sig på elever. Bør han endvidere ikke også med bistand af latin og italiensk kyndige gennemgå korrespondancen med andre bispedømmer og Vatikanet? Og bør man så ikke til sidst tage en grundig og seriøs debat, om hvad der er årsagen? Eller rettere sagt, hvad der kan være årsagerne, for det er jo ikke sikkert, at der kun er én.

Det nytter ikke, som vor biskop og flere af vore præster gør, at forklare problemet med nogle få præsters sygelige seksualitet. Det er for billigt, for udenlandske undersøgelser viser, at hovedparten af de præster, der har forgrebet sig på børn og unge, ikke kan karakteriseres som havende en medfødt sygelig seksualitet. Vi kalder nok deres handlinger for pædofili, men det er ikke ensbetydende med, at de er pædofile i psykologisk og sexologisk forstand. Jamen, hvorfor har de gjort det? Er det, fordi de ikke tør have sex med et voksent menneske?

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Det er der nu mange præster, der tør. I USA lever 40 % af præsterne i faste parforhold – halvdelen med en kvinde, den anden halvdel med en mand. Andre undersøgelser viser, at op mod 50 % af dem er eller har på et eller andet tidspunkt i deres liv som præst været seksuelt aktive.

Desuden er der i mange bispedømmer skjulte homoseksuelle netværk, bestående af præster og folk, der ikke er ansat i kirken. For nogle år siden vakte det opstandelse i Spanien, da et sådant, nationalt vidtspændende netværk blev afsløret, og i øjeblikket rystes Vatikanet selv af en lignende skandale. Det skyldes chefen for Vatikanets byggefond. Han er nemlig blevet arresteret af italiensk politik, sigtet for bestikkelse og korrupsion. Men han har også, har han afsløret under forhørene, været leder af en "call-boy"-ring, som sørgede for, at ansatte i Vatikanet og deres udenlandske gæster kom i kontakt med prostituerede mænd. Adskillige nuværende og tidligere kardinaler og biskopper skulle efter sigende være blandt hans kunder. Temmelig pinligt, må man vist sige.

Der er også talrige unge og yngre mænd og kvinder, der er blevet voldtaget af præster. I øjeblikket er en række sager under optrævling i Canada. Og i Afrika har præster i årevis voldtaget kvinder – uden at Vatikanet trods viden herom har grebet ind. Jeg er sikker på, at dette er et problem, vi kommer til at høre mere om i fremtiden, for der er langt flere voksne mænd og kvinder end børn, der er blevet seksuelt forulempet af præster.

Alle disse sager bekræfter, hvad vi allerede ved fra talrige historiske undersøgelser: præstecølibatet har aldrig fungeret efter hensigten. Det at præster konstant skal undertrykke – eller for at sige det positivt sublimere – deres seksualitet er et urimeligt og urealistisk krav, som kun et fåtal af præster er i stand til at efterleve hele livet. Så hvorfor blive ved at stille det? Jesus gjorde det ikke.

Som alle andre kan præster også have seksuelle drømme og fantasier. Det talte sognepræsten på Frederiksberg, Jesper Fich, ret åbent om i et interview i "Politiken". Jeg er ked ad at sige, Fy, Jesper, ved du ikke, at det er forbudt? Ifølge reglerne for messeafholdelse i min latinske messebog fra 1950'erne må en præst ikke afholde messe uden først at have været til skrifte, hvis han har haft blot den mindste lystfølelse under natlig sædafgang. Jeg har aldrig oplevet en præst aflyse en messe, så jeg må slutte: enten føler de aldrig glæde eller også overholder de ikke reglerne!

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Der skal ikke megen fantasi til at forestille sig, hvordan den præst har det med sig selv, der ikke kan eller har kunnet overholde sit kyskhedsløfte. Han er bragt i en svær samvittighedskonflikt, der gør ham nervøs og usikker på sig selv og i værste fald ustabil og psykisk syg. Alkoholisme er heller ikke ukendt blandt præster. Er det den slags præster, vi ønsker? Nej, det er det ikke, og derfor må cølibatet ophæves.

Er det slemt nok, at præster ikke kan "holde sig i skindet" over for børn, kvinder og yngre mænd, er det værste nok den fortielsens kultur, der har hersket på bispekontorerne og i Vatikanet. At biskopperne og folkene i Vatikanet, herunder de skiftede paver, har holdt præsternes seksuelle overgreb skjult, er for mig at se den virkelige skandale. Her kan bortforklaringer som "alle mennesker er syndere, også biskopper og paver" og "der er brodne kar i alle lejre" ikke bruges. Det er jo en bevidst og systematisk fortielse, vi taler om. Den er kriminel og mere end skadelig for kirken og dens mission her i verden.

I modsætning til sin forgænger synes pave Benedikt – B16 kaldes han i USA – dog efterhånden at være blevet klar over dette. Spørgsmålet er blot, hvor meget han er i stand til at ændre. Tør han tage tyren ved hornene, afsætte de kompromitterende biskopper og foretage en omfattende hovedrengøring i Vatikanet? Vil det ikke blot være små justeringer, der ikke ændrer ret meget, han vil foretage sig? Det er jeg bange for, så derfor må vi i VEOK, i IMWAC, i alle de andre katolske græsrodsbevægelser verden over blive ved at presse på. Vi må sige "nok er nok". Nu vil vi have en ærlig, troværdig, anstændig og transparent kirke.

Vi har medierne og politikerne på vor side, for ingen kan acceptere, at den katolske kirke optræder som en stat i staten. Som andre institutioner må den under demokratisk kontrol. De næste ti år vil utvivlsomt blive et smertefuldt og konfliktfyldt årti for kirken, for der er mange – det være kardinaler, biskopper, præster og lægfolk – der ikke ønsker, at kirken skal opgive sine gamle, faste magtpositioner. I århundrede, for ikke at sige længere har vi været vant til at betragte kirken som en pyramide med paven øverst og de enkelte menigheder nederst. At vende pyramiden om, så spidsen vender nedad, er svært, men nødvendigt, hvis kirken skal overleve som en stor, folkelig og folkerig kirke i det 21. århundrede. Det andet Vatikanerkoncil definerede kirken som det troende folk. Nu er det på tide at tage den definition alvorlig.

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

2

Siden sidste generalforsamling 22. marts 2009 har VEOK fået 24 nye medlemmer, heraf 8 inden for de sidste to uger. Vort samlede medlemstal er dags dato 112. Et medlem har meldt sig ud. Det skete efter halvanden måneds medlemskab, så VEOK var åbenbart ikke noget for hende. Derudover har vi en gruppe, vi kalder "interesserede", det vil sige folk, der ønsker at modtage vore nyhedsbreve. De være katolikker såvel som ikke-katolikker. Af dem har vi fået 8 nye, så deres antal er nu på 66. Desuden er der en række journalister, der også modtager vores meddelelser. I alt sender vi vort nyhedsbrev ud til ca. 200 mennesker.

Det er dog ikke ensbetydende med, at det kun er disse, der modtager og læser dem. Vi ved, at der er medlemmer eller interesserede, der videresender dem til andre, for de læses også af flere af vore præster og af katolikker, der normalt ikke er særlig sympatiske over for VEOK.

Desuden lægger vi nyheds- og formandsbrevene ud på vor hjemmeside. Siden 1. april 2009 og indtil 14. april 2010 har den haft 5.471 besøg. Af disse var der 631 besøg alene i marts og 649 i de to første uger af april 2010. Så om end vi er en ganske lille gruppe inden for den katolske kirke i Danmark, når vort budskab ud til temmelig mange mennesker. Den sidste tid har også vist, at vi er blandt dem, man lytter til, når forhold i kirken ønskes kommenteret. Og det kan jo kun siges at være tilfredsstillende.

Siden sidste generalforsamling har vi udsendt 33 nyhedsbreve og 3 formandsbreve. Det er vist lidt flere end vi plejer, men samtidig heller ikke så mange, som vi kunne have udsendt. Når vi ikke har gjort det, skyldes det, at vi i bestyrelsen også har andre ting at foretage sig. Desuden ønsker vi ikke at bombardere vore medlemmer med nyheder. Vi prøver også at holde nyhedsbrevene på et passende antal sider. Det kan undertiden godt være svært, så derfor har vi besluttet at lægge længere baggrundsartikler og mere omfattende redegørelser ud som dokumentation på hjemmesiden og nøjes med kort at omtale deres indhold i brevene. Så kan man selv gå ind på hjemmesiden og læse dem, hvis man skulle være interesseret. Det vil første gang ske med to artikler på engelsk om den mexicanske præst Maciel og hans "Christi legionærer", der med bestikkelse af kardinaler og andre højtstående i Vatikanet undgik en undersøgelse af fader Maciels og andre "legionærers" seksuelle udnyttelse af børn – noget der havde stået på i over fyrré år uden at Vatikanet greb ind. Til mange skuffelse måske er artiklernes indhold ikke kompromitterende for pave Benedikt, nærmest tværtimod. De var nemlig nogle af andre kardinaler samt Johannes Paul II, der forhindrede ham i at skride ind.

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

I årets løb har jeg endvidere mailkorresponderet med snes personer, heriblandt med nogle af vore præster og vor biskop. Selv om vi ikke nødvendigvis er enige (hvad vi vist sjældent er), er det positivt, at vi på den måde kan udveksle synspunkter. Det viser, at vi måske ikke er helt så langt ude i kulden, som vi var for blot nogle år siden. At der stadig er nogle, der som Kirsten Kjærulff på www.kristendom.dk kalder os "Vi er også kættere" og mener, at vi skader kirken mere end pædofile præster, kan man kun trække på smilebåndet over, for skulle det være sandt, er der temmelig mange fremtrædende katolikker rundt om i verden, der også er kættere: Hans Küng, vicepræsident Joe Biden, Tony Blair og hele Kennedy familien, for nu blot at nævne nogle få. Man må erkende, at der er flere fløje og grupperinger inden for kirken, og at vi er en af dem.

Bestyrelsen har i øvrigt været samlet 6 gange i det forløbne år og har derudover været i hyppig mail- og telefonkontakt med hinanden, ja i den sidste tid har flere af os talt sammen næsten hver dag. For der har, som I nok kan tænke, været en del at tale om.

Den 27. september 2009 havde jeg endvidere indbudt til en uformel sammenkomst over en kop kaffe og et stykke wienerbrød. Med mig selv var vi syv. Vi havde en rigtig god eftermiddag, hvor vi på grundlag af hver vores erfaringer fik talt om mangt og meget i vor kirke. Et par dage senere fik jeg besøg af endnu et medlem, som ikke havde kunnet

komme den 27., til en snak om det at være katolik i dagens Danmark. Jeg synes de to sammenkomster var gavnlige for os alle, så jeg har tænkt mig at indbyde til et lignende arrangement i begyndelsen af juni.

I oktober deltog jeg desuden i IMWAC's formandsmandsmøde, der blev afholdt i Freising, nord for München. Helen McCarthy, der er formand for We Are Church, Ireland, berettede om situationen i Irland, som er ganske fortvivlende. Her er der kun én biskop, der stadig har folkets tillid. Desuden deltog en ung kvinde fra Spanien, som havde gået på en Opus Dei-skole, men som nu havde brudt med bevægelsen. Den indoktrinering, hun havde været udsat for gennem tolv års skolegang, var uhyrlig. Var det sket på en dansk skole, ville den øjeblikkelig være blevet lukket af myndighederne. Så slemt var det.

Til maj deltager jeg i et tre dages-møde i European Network: Church on Move. VEOK er ikke medlem af denne paraplyorganisation, men vil søge om at få observatørstatus, (hvis I godkender det), men jeg personlig har haft status af observatør i nogle år. Mødet finder sted i Holland og dets tema er basismenigheder. Noget, der snart også kan blive relevant for os, når man skal til at nedlægge og sammenlægge sogne.

VI ER OGSÅ KIRKEN

en forening af katolikker

Efter at have siddet i VEOK's bestyrelse i flere år har Gitte Mondrup besluttet at holde op. Af familiære årsager kan hun ikke være her i dag, så jeg og I kan ikke personligt takke hende for hendes indsats og det glimrende samarbejde, vi har haft med hende i bestyrelsen. Hun skal nu allerede have tak – selv om det sker in absentia.

Jeg vil også sige tak til de øvrige bestyrelsesmedlemmer for det gode samarbejde, jeg har haft med dem, til vore medlemmer og til alle, som støtter os. Alene formår vi ikke meget, men sammen med de andre foreninger i IMWAC, i European Network og med alle de andre katolske græsrodsbevægelser repræsenterer vi så mange katolikker, at biskopperne ikke kan blive ved at overse os. Kun ved at lytte til os, kun ved at indgå i dialog med os, er det muligt at løse kirkens problemer. Det er os lægfolk, der holder kirken i live, ikke paven og biskopperne. Uden os ingen kirke. Så enkelt kan det siges.

Læs:

- Eugene C. Bianchi & Rosemary Radford Ruether (eds.), *A Democratic Catholic Church: The Reconstruction of Roman Catholicism* (Crossroad, New York, 1992),
- Paul Lakeland, *The Liberation of the Laity: In Search of an Accountable Church* (Continuum, New York, 2003),
- Kerry Kennedy (ed.), *Being Catholic Now: Prominent Americans Talk about Change in the Church and the Quest for Meaning* (Crown Publishers, New York, 2008).

Og om den nuværende krise:

- Thomas P. Doyle, A.W.R. Sipe & Patrick J. Wall, *Sex, Priests, and Secret Codes: The Catholic Church's 2.000-Year Paper Trail of Sexual Abuse* (Volo Press, Los Angeles, 2006),
- Tony Flannery CSsR (ed.), *Responding to the Ryan Report* (Columba, Dublin 2009)